

בש"פ 5320/19 - רן הרינג נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5320/19

לפני: כבוד השופט א' שטיין

המבקש: רן הרינג

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי חיפה בעמ"י 65416-07-19 מיום 30.7.2019 שניתנה על-ידי השופט א' טובי

בשם המבקש: עו"ד גיא הרינג

בשם המשיבה: עו"ד עודד ציון

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערר לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי חיפה מיום 30.7.2019 בעמ"י 65416-07-19 (השופט א' טובי) (להלן: בית משפט קמא) במסגרתה אסר בית המשפט על המבקש ליצור קשר בנושא הפרשה, לגביה הוא נחקר כחשוד, עם מעורבים אחרים באותה פרשה, וזאת למשך 60 ימים.

רשימת המעורבים האחרים בפרשה, עליהם הוטלו איסורים מקבילים כתנאי לשחרורם, כוללת את בנו של המבקש, מר גיא הרינג, עורך דין במקצועו. המבקש חפץ (בין היתר) שבנו ייצגו בהליכים הקשורים לפרשה בכושרו כעורך דין והוא מבקש כי אשנה את ההחלטה קמא באופן שהדבר יתאפשר לו. לצד בקשת רשות הערר הגיש המבקש בקשה לעיכוב ביצוע החלטתו של בית משפט קמא, אולם לא ראיתי לנכון ליתן צו ארעי בעניין זה. עם זאת, קבעתי את הדיון בבקשת רשות הערר ליום 28.8.2019 והדיון התקיים במועד זה כמתוכנן.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 27.2.2019 נעצר המבקש ביחד עם אחרים בחשד לביצוע עבירות מרמה, זיוף, הלבנת הון וקשירת קשר לביצוע פשע (להלן: הפרשה). בין העצורים בפרשה נכלל גם בנו של המבקש, עו"ד גיא הרינג. ביום 19.3.2019 הורה

עמוד 1

בית משפט השלום עכו בגדרי בש"ע 44252-03-19 (השופט ע' רוזינס) על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר בתנאים מגבילים כדלקמן: מעצר בית מלא בבית אמו עד ליום 17.4.2019; איסור על המבקש ליצור קשר עם מעורבים אחרים בפרשה, בעניין הפרשה, למשך 60 יום מיום מתן ההחלטה; איסור יציאה של המבקש מן הארץ למשך 180 יום; הפקדת דרכון המבקש ביחידה החוקרת למשך 180 יום; התייצבות המבקש לחקירה במשטרה לפי דרישה; וכן הפקדת עירבון כספי במזומן בסך של 30,000 ₪. עררים ששני בעלי הדין הגישו בנוגע להחלטה זו נדחו על ידי בית המשפט המחוזי חיפה ביום 22.3.2019 במסגרת עמ"י 48830-03-19 (השופט כ' סעב).

3. ביום 19.5.2019, עם פקיעת האיסור שהוטל על המבקש ליצור קשר עם מעורבים אחרים בפרשה בעניינה, החל בנו לייצגו בהליכים המתנהלים נגדו. המדינה ביקשה, במסגרת הליך בעניין השבת תפוסים, לאסור את הייצוג האמור, אולם בקשתה נדחתה על ידי השופט ז' סאלח בהחלטה מיום 15.7.2019 בה"ת 14863-07-19 (שלום עכו). עררה של המדינה על החלטה זאת נדחה אף הוא על ידי השופט מ' רניאל בהחלטתו מיום 16.7.2019 בע"ח 35865-07-19 (מחוזי חיפה).

4. ביום 25.7.2019 נעצר המבקש בשל אי התייצבותו לחקירה שזומן אליה, וזאת על פי צו מעצר שנתן השופט רוזינס יום לפני, בגדרי מי"ב 59118-07-19 (ביום 24.7.2019). לאחר מעצרו של המבקש, הגישה המדינה בקשה בגדרי בש"ע 63308-07-19 לשחרור המבקש ממעצר בתנאים מגבילים כדלקמן: מסירת מספר הטלפון הנייד שלו לצורך זימונו לחקירה, ולחלופין מעצר בית חלקי שלו בשעות הערב לצורך זימונו לחקירה; איסור על המבקש ליצור קשר עם מעורבים אחרים בפרשה, בעניין הפרשה, עד תום ההליכים בתיק; וכן הפסקת ייצוגו של המבקש בהליכים המתנהלים נגדו על ידי בנו, המעורב גם הוא בפרשה. ביום 25.7.2019 נעתר בית המשפט לבקשה באופן חלקי והורה על שחרור המבקש בתנאים שנקבעו בהחלטת בית המשפט בבש"ע 44252-03-19, בהוספת שינויים שאושרו בהחלטות מאוחרות יותר, תוך הגדלת סכום העירבון הכספי שהפקיד המבקש ב-7,000 שקלים נוספים. בית המשפט הגביל את תוקפם של תנאים אלו למשך 60 ימים מיום מתן ההחלטה.

5. על החלטה זו שני הצדדים הגישו עררים לבית משפט קמא. בעררו, הלין המבקש על הגדלת סכום העירבון הכספי שהוא נדרש להפקיד לצורך שחרורו; וכן העלה טענות בנוגע להתנהלות פסולה של המדינה כלפיו. עוד טען המבקש כי הוא כלל לא זומן לחקירה שבשל אי-התייצבותו אליה הוא נעצר. בערר שהגישה המדינה נטען כי בית משפט השלום לא ייחס בהחלטתו משקל ראוי לשיבוש החקירה המובנה בייצוג חשוד בפרשה על ידי חשוד אחר. כמו כן ביקשה המדינה מבית משפט קמא להורות כי המבקש ישהה במעצר בית חלקי בשעות הערב בשל סירובו למסור לה את מספר הטלפון הנייד שלו.

6. ביום 30.7.2019 קיבל בית משפט קמא את ערר המדינה בכל הקשור לאיסור על יצירת קשר בין המעורבים בפרשה. בעניין זה קבע בית המשפט כי לנוכח העובדה שחקירת הפרשה עודנה מתנהלת, שיחות בין המעורבים בה עלולות להביא לשיבוש. לפיכך, אסר בית המשפט על המבקש ליצור קשר בעניין הפרשה עם מעורבים אחרים בה, לרבות בנו-בא-כוחו, למשך 60 ימים. בכפוף לכך, שני העררים נדחו.

מכאן בקשת הרשות לערור שלפניי, במסגרתה נתבקשתי לבטל את החלטתו של בית משפט קמא ולקבוע

תחתיה כי המבקש רשאי ליצור קשר בנושא הפרשה עם יתר המעורבים בה, ובפרט עם בנו-מייצגו; וכן כי הוא לא הפר את תנאי שחרורו.

טענות הצדדים

7. לטענת המבקש, החלטתו של בית משפט קמא בעניינו מעלה שאלות משפטיות כלליות שמעבר לעניינו הפרטי: האם לבית משפט יש סמכות מכוח סעיף 48(א)(4) לחוק המעצרים להורות על איסור יצירת קשר בין חשוד לבין בא כוחו, ובכך לפגוע בזכות המשוחרר לייצוג משפטי בהליך פלילי לפי בחירתו, והאם ראוי להטיל איסור כאמור במקרים בהם הייצוג המשפטי נמשך למעלה מחודשיים? לגופן של שאלות אלה, טוען המבקש כי החלטת בית משפט קמא פוגעת בזכותו החוקתית לייצוג משפטי על ידי סניגור לפי בחירתו, וכי פגיעה זו איננה מידתית ואיננה עומדת בתנאי פסקת ההגבלה. המבקש ביקש להעלות טענות נוספות בנוגע להליכי מעצרו ולתנאי שחרורו, אולם הבהרתי לו בתחילת הדיון, אשר התקיים לפניי ביום 28.8.2019, כי באלו לא ניתן לדון ב"גלגול שלישי" (ראו בש"פ 5721/12 סאלח בביקר נ' מדינת ישראל (14.8.2012); בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל (17.4.2011)). בעקבות הבהרה זו, מיקד המבקש את טענותיו בעניין הייצוג.

8. המדינה, מנגד, סמכה את ידיה על החלטה קמא. לטענתה, שלילת הייצוג המשפטי שאושרה באותה החלטה היא הגבלה מידתית אשר אושרה כדין במסגרת סמכותו של בית המשפט.

דיון והכרעה

9. בתום הדיון, שכאמור התקיים לפניי ביום 28.8.2019, ביקשתי, בהסכמת בעלי הדין, לקבל את עמדתה של לשכת עורכי הדין בסוגיית הייצוג. עמדה זו ותגובות הצדדים ביחס אליה הונחו על שולחני בימים אלה. נציגי הלשכה, עוה"ד ד"ר נ' שוחט, ע' גולן ומ' מושקוביץ, הסכימו עם עמדתה העקרונית של המדינה כי הגבלת הייצוג אכן אפשרית במקרים כגון זה שלפניי, כחלק מהתנאים המגבילים שבית משפט רשאי לקבוע לשחרור החשוד ממעצרו, אולם לטענתם יש להכפיפה לדרישות של תום-לב ומידתיות וכן לעמוד על קיומו של "יסוד ראייתי ממשי לחשד כלפי עורך הדין". כמו כן טענו נציגי הלשכה כי על עורך הדין ממילא חל איסור על ניגוד עניינים (ראו כלל 14(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986; וכן ע"פ 2950/11 חן נ' מדינת ישראל, פסקאות 60-70 (8.5.2014)) אשר בעטיו יהא עליו, ברגיל, להימנע מייצוגו של חשוד כאשר הוא - עורך הדין - נמנה על החשודים באותה פרשה. נייר עמדה מאיר-העיניים שהוגש על ידי נציגי הלשכה העלה גם מספר נקודות חשובות בעניין הדין הרצוי, אולם באלה לא אעסוק כאן.

10. המדינה הסכימה עם עמדת הלשכה באשר לדין המצוי תוך הבעת הסתייגות מהרף הראייתי הגבוה שהומלץ בנייר העמדה. המבקש חלק על עמדת הלשכה בעניין קיום הסמכות להורות על הגבלת הייצוג כאמור, שכן, לטענתו, זכותו של חשוד ושל נאשם להיות מיוצג על ידי עורך דין לפי בחירתו היא זכות חוקתית שלא ניתן להגבילה בהחלטות לפי סעיף 48(א)(4) לחוק המעצרים, אשר מסמך את בית המשפט להתנות את שחרור החשוד ממעצרו ב"איסור לקיים קשר או להיפגש עם מי שיקבע". באשר לאיסור על ניגוד עניינים, טוען המבקש כי איסור זה מהווה חלק מכללי האתיקה

המקצועיות של עורכי דין ואיננו שייך כלל לדיני המעצרים. מטעם זה, מוסיף המבקש וטוען כי בית משפט שדן במעצרים איננו נדרש - וממילא איננו מוסמך - לעסוק בסוגיה זו בבואו לעצב תנאים מגבילים לשחרור החשוד.

11. לאחר ששקלתי את עמדת הלשכה ואת טענות הצדדים - אלו שבכתב ואלו שבעל פה - הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות.

12. סבורני, כי זכות המבקש להיות מיוצג על ידי עורך דין לפי בחירתו היא אכן זכות חוקתית ממעלה ראשונה. ואולם, במקרה דנן זכות זו לא נפגעה מעיקרה, ועל כן הנני פטור מלדון בעניין הסמכות, המידתיות ובשאר הטענות החוקתיות אשר נפרשו לפניי. כפי שכבר הזדמן לי להעיר, "הנני מוצא טעם רב בהלכה אשר מורה לנו להימנע מלדון בשאלות חוקתיות כאשר בידינו להגיע להכרעה בתיק מבלי להידרש אליהן" (ראו רע"א 10011/17 מי-טל הנדסה ושירותים בע"מ נ' סלמאן, פסקה 25 לפסק דיני (19.8.2019)). דברים אלה חלים מקל וחומר על החלטות דן יחיד.

13. במקרה דנן, הערכאות קמא הטילו מגבלות על קיום קשר או פגישה לא רק על המבקש, אלא גם על בנו עורך הדין, בהיותו חשוד בעצמו. כאשר עורך דין החשוד בפלילים משתחרר ממעצרו בכפוף לתנאים מגבילים, תנאים אלו יכול שיכילו איסור גורף על עיסוקו בעריכת דין וייצוג לקוחות בהיותו חשוד או נאשם (ראו: ב"ש 1110/83 סגל נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(1) 6, 16 (1983); ב"ש 862/85 מדינת ישראל נ' בן ליאור, פ"ד לט(3) 441, 448 (1985)). ברי הוא, כי המרובה מחזיק את המועט: הסמכות הרחבה לקבוע תנאי כאמור, המעוגנת כיום בסעיפים 48(א) רישא ו-48(א)(10) לחוק המעצרים, מסמיכה את בית המשפט להטיל על עורך הדין החשוד בפלילים הגבלת ייצוג נקודתית אשר תמנע ממנו מגע עם חשוד אחר באותה פרשה. הגבלה כאמור הוטלה על בנו של המבקש, ועל כן המבקש מנוע מלהיזקק לשירותיו המקצועיים כעורך דין, כשם שאינו יכול לשכור את שירותיו של עורך דין שנאסר עליו לעסוק במקצועו. במלים אחרות: זכותו של חשוד ושל נאשם לבחור לעצמו עורך דין היא אמנם זכות חוקתית חשובה, אך היכולת לממשה הלכה למעשה לעולם מוגבלת למאגר של עורכי-דין פעילים שעל פועלם לא הוטלו מגבלות חוקיות אשר יכול שתמנענה את הייצוג המבוקש. הנטל לנסות ולהסיר את מגבלת הייצוג כאמור ולחזור אל המאגר של עורכי דין רגילים, שאינם כפופים למגבלות בתחום עיסוקם, רובץ על כתפיו של בנו של המבקש, עוה"ד גיא הרינג. כל אימת שעוה"ד גיא הרינג אינו מסיר מעצמו מגבלה זו, לא יוכל המבקש להיזקק לשירותיו ויהא עליו למנות לעצמו עורך דין אחר (אם רצונו בכך). עניינו של ההליך הנוכחי הוא התנאים המגבילים אשר הוטלו על המבקש, להבדיל מאלו שהוטלו על בנו, עוה"ד הרינג. משכך, אין באפשרותי לדון במגבלות אשר הוטלו על עוה"ד הרינג וממילא אינני יכול לבדוק את הראיות שעל בסיסן מגבלות אלה נקבעו והאם היתה הצדקה להטילן.

14. אשר על כן, אם בנו של המבקש, עוה"ד גיא הרינג, חפץ לייצגו - וככל שהוא עומד על הטענה שהשמיע לפניי כי החשדות שנגדו אינם מבוססים כלל ועיקר - עליו לפנות לבית משפט השלום עכו בבקשה לבחון מחדש את האיסור להיות בקשר עם אביו בנוגע לפרשה. כמו כל בקשה לעיון חוזר, בקשה כאמור חייבת להתבסס על נסיבות חדשות או על חלופה הזמן; ואין בלבי ספק בכך שבית משפט השלום יידע לבחון את הראיות אשר באות לבסס את החשדות נגד עוה"ד הרינג עצמו, והאם חל בהן כרסום, וכן את תום לבם של חוקרי הפרשה, בלב פתוח ובנפש חפצה. בהקשר זה, עלי להוסיף כי אינני סבור שיש עמנו מקום במקרים כגון זה להקפדה יתרה עם חומר הראיות, כפי שנטען בנייר העמדה מטעם לשכת עורכי הדין. לטעמי, בדיקה רצינית של חומר הראיות היא חובה שעל בית המשפט לקיימה ביחס לכל חשוד

וחשוד, בין אם יש בידו רישיון לעסוק בעריכת דין ובין אם לאו - לא נפלה בין אדם לרעהו בענייני חירות. פירושו של דבר הוא שאני מקבל את הסתייגות המדינה ביחס לרף ראיות גבוה במיוחד, שלזכותו טענו נציגי הלשכה. לדידי, די בקיומו של יסוד סביר לחשד בדבר ביצוע עבירה כדי לסמן כל אדם, לרבות עורך דין, כחשוד ששחרורו יכול שידרוש הטלת תנאים מגבילים (כאמור בסעיף 13(א) לחוק המעצרים). בכל יתר ענייני הדין המצוי, לרבות ההבהרה החשובה בנוגע לאיסור על ניגוד אינטרסים, דעתי כדעתם; וכאמור אינני מביע דעה - לכאן או לכאן - על הדין הרצוי. משהגעתי עד הלום, ברצוני להודות לנציגי הלשכה על תרומתם החשובה - והמהירה - לליבון הסוגיה.

15. לכך יש להוסיף את המובן מאליו: החלטה זו חלה על הליכים פליליים רגילים ואינה עוסקת בעניינין של עבירות ביטחון, אשר לגביהן קיימת הוראת דין מיוחדת בדבר הגבלת הייצוג (ראו סעיף 14 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982).

16. הבקשה הנוכחית נדחית אפוא.

17. החלטה זו תומצא ללשכת עורכי הדין ולנציגיה (נוסף לבעלי הדין).

ניתנה היום, כ"ד באלול התשע"ט (24.9.2019).

ש ו פ ט

עבF06.docx_19053200